

Αναπτυξιακά γλωσσικά ορόσημα στην προσχολική ηλικία

Παππή Αγγελική
Λογοθεραπεύτρια Msc

2^ο ΚΕΣΥ
ΑΝΑΤ.ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τυπική ανάπτυξη

Η μελέτη της τυπικής ανάπτυξης
μας βοηθάει:

- Να γνωρίσουμε καλύτερα τις διαταραχές.
- Να καταλάβουμε αν ο λόγος του παιδιού είναι τυπικός για την ηλικία του.

Γλώσσα

Η γλώσσα είναι ένα σύστημα ήχων και εννοιών που χρησιμοποιούμε για να επικοινωνήσουμε ή να αυτοεκφραστούμε

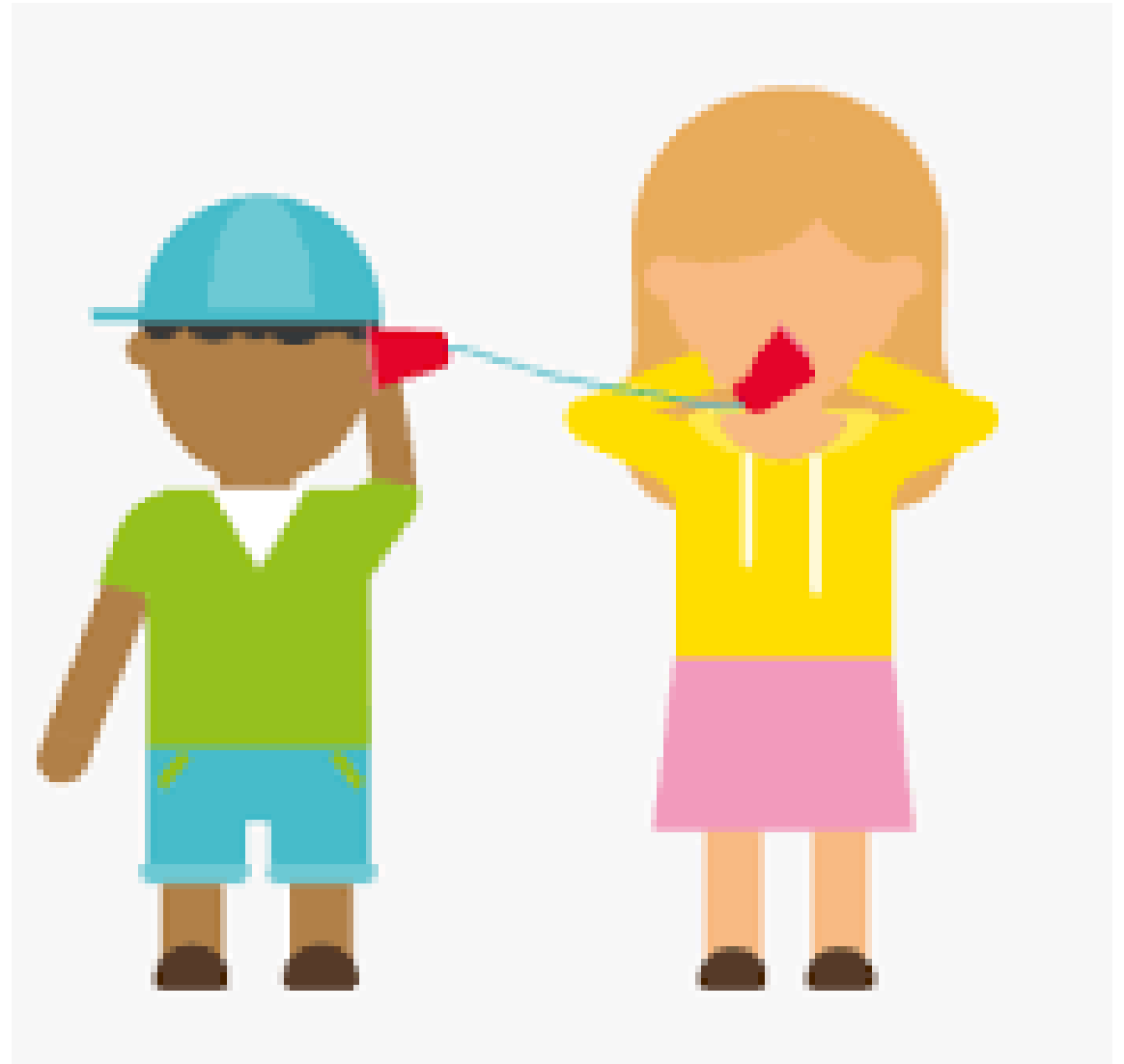
Γλώσσα vs. ομιλία

μπορούμε να περιγράψουμε:

- τη γλώσσα είτε ως ένα σύστημα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, είτε ως γνωστική διεργασία και ικανότητα
- την ομιλία ως την πραγμάτωση της γλώσσας μέσω του φωνητικού/ακουστικού καναλιού.

Γλώσσα vs Επικοινωνία

- Γλώσσα είναι ένα σύστημα συλλογικό το οποίο μοιράζονται οι ομιλητές μιας συγκεκριμένης γλωσσικής κοινότητας
- Επικοινωνία είναι η συμβολική συνδιαλλαγή που μπορεί να πραγματοποιηθεί με διάφορα μέσα – ήχους, ομιλία, εκφράσεις. Η επικοινωνία που βασίζεται στο όργανο της γλώσσας φαίνεται ωστόσο η πιο αναπτυγμένη μορφή

Η γλωσσική επικοινωνία φαίνεται κάτι εύκολο και αβίαστο αλλά στην πραγματικότητα δεν είναι κάτι τόσο απλό.

Για να συντελεστεί απαιτούνται κάποιες προϋποθέσεις.

Γλωσσική επικοινωνία

Για την πραγμάτωση της πρέπει:

- να αντιλαμβανόμαστε και να είμαστε σε θέση να παράγουμε τους ήχους καθώς και τους συνδυασμούς των ήχων που επιτρέπονται στη γλώσσα μας
- να αντιλαμβανόμαστε τη σημασία των λέξεων, αλλά και να γνωρίζουμε τη σειρά των λέξεων για να δημιουργήσουμε μια πρόταση
- πώς να χρησιμοποιήσουμε τη γλώσσα για να επικοινωνήσουμε σωστά ανάλογα με την περίσταση

Γλωσσική κατάκτηση

Είναι μια ιδιαίτερα πολύπλοκη διαδικασία που αφορά στη σταδιακή ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας στον άνθρωπο

Τα περισσότερα παιδιά την ολοκληρώνουν μέχρι το 6ο έτος της ηλικίας τους.

Γλωσσική κατάκτηση

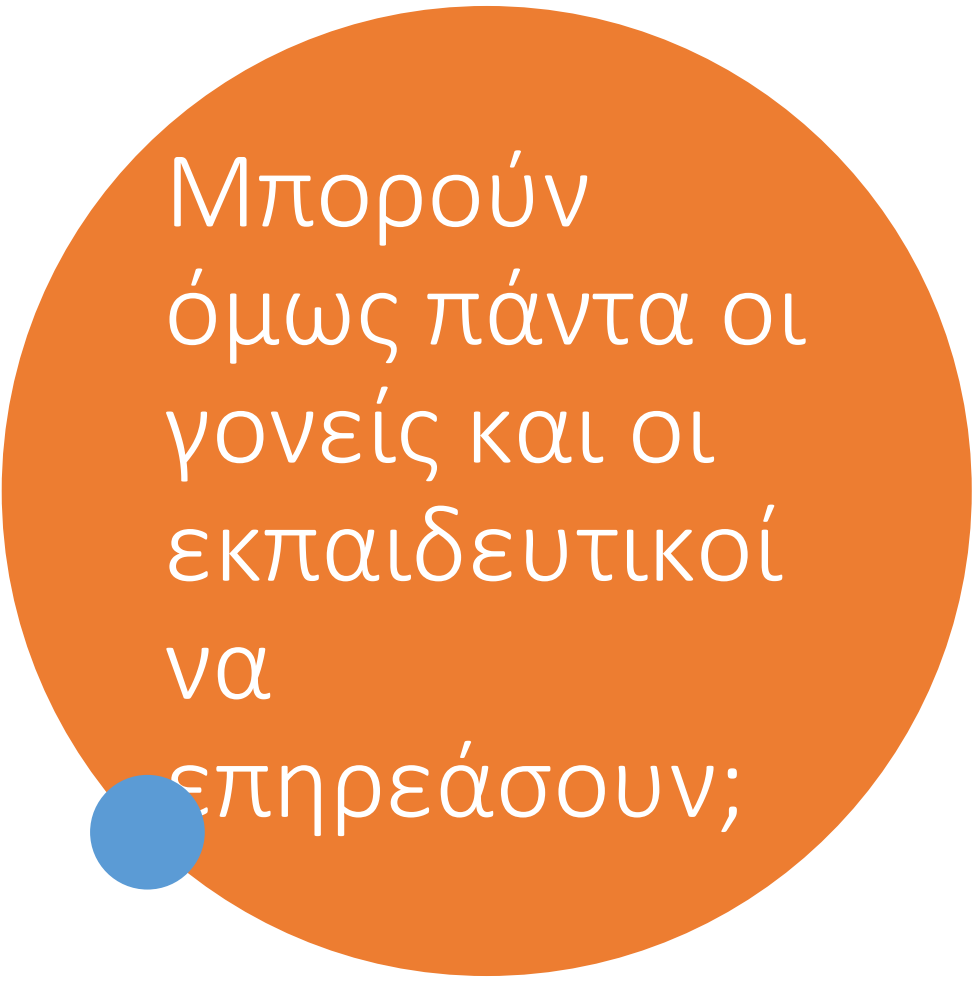
- η γλωσσική κατάκτηση αφορά τόσο την κατανόηση, όσο και την παραγωγή της γλώσσας.
- και αφορά την προφορική γλώσσα.

Ποιος ο ρόλος των ενηλίκων

- όσο περισσότερο μορφωμένοι είναι οι γονείς, τόσο συχνότερα παρέχουν ερεθίσματα στα παιδιά τους.
- Φυσικά, το σχολείο και οι δάσκαλοι ασκούν μεγάλη επιρροή στην πρώιμη γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού.

Μπορούν
όμως πάντα οι
γονείς και οι
εκπαιδευτικοί
να
επηρεάσουν;

-
- Έρευνες δείχνουν ότι οι ενήλικες μπορούν να επηρεάσουν μόνο τη νοητική και λεξιλογική ανάπτυξη του παιδιού.
 - Τόσο οι έρευνες, όσο και η πράξη δείχνουν ότι οι γραμματικοί κανόνες δεν μπορούν να διδαχτούν ούτε να μιμηθούν.

Γλωσσική ανάπτυξη των προνηπίων

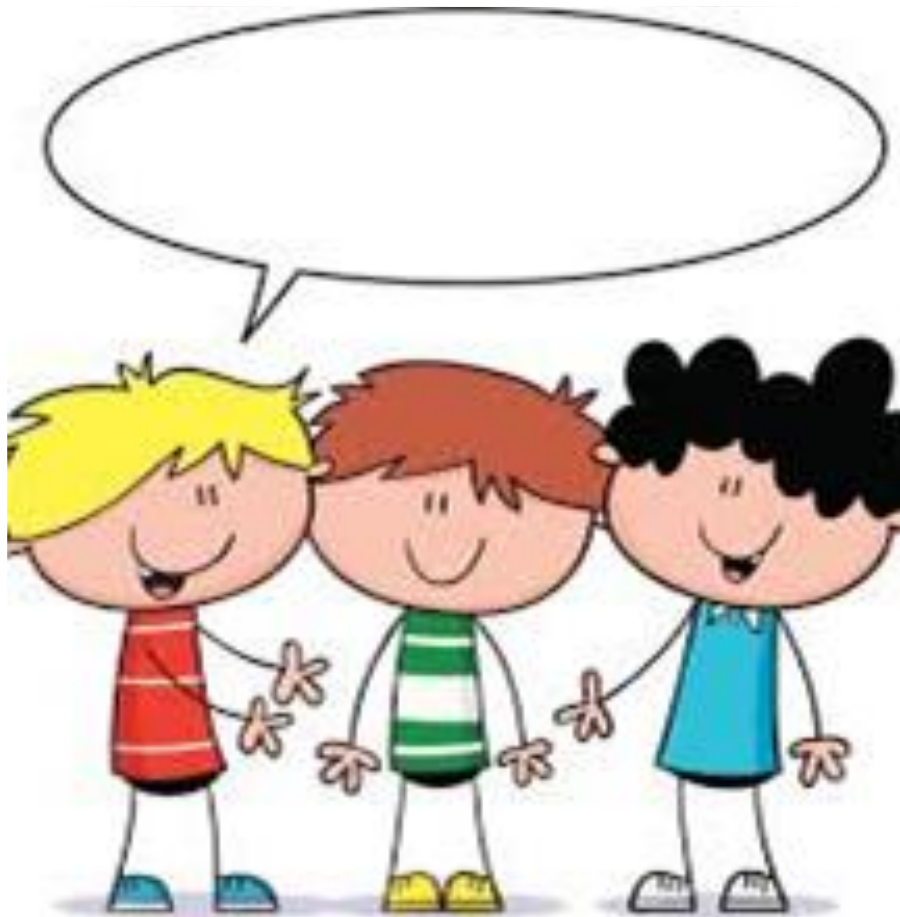

- Από τα 3,5 έτη ο λόγος τους γίνεται περισσότερο κατανοητός
- Έχουν κατακτήσει τον μεγαλύτερο αριθμό των συμφώνων
- Έχουν κατακτήσει τα γένη και την παθητική φωνή
- Κατανοούν βασικό λεξιλόγιο σχετικό με τα χρώματα και τα σχήματα
- Ανταποκρίνονται στις εντολές που αφορούν 3 πράξεις

Γλωσσικές κατακτήσεις για τα προνήπια

- Προφορικά εισάγουν και αλλάζουν το θέμα
- Αφηγήσεις (δηλ. ιστορίες) είναι κυρίως οι ετικέτες και περιγραφές
- Χρησιμοποιούν αλληλουχίες άσχετων ιδεών
- Έχουν το ρεπερτόριο, αλλά όχι την πλοκή
- Αρχίζουν να αντιλαμβάνονται την έννοια του χρόνου
- Αλλάζει ο λόγος όταν απευθύνονται σε μικρότερα παιδιά

Γλωσσικές κατακτήσεις για τα προνήπια

- προτάσεις αποτελούμενες από 4-5 λέξεις
- χρησιμοποιούν διαφορετικού τύπου προτάσεις (καταφάσεις, προσταγές, αρνήσεις)
- Η ομιλία τους είναι πλήρως κατανοητή
- Ίσως υπάρχουν ακόμα κάποια λάθη στην εκφορά κάποιων συμφώνων

Έως και τα νήπια...

- Προτάσεις συντακτικά πολύπλοκες
- Αρχίζει να κάνει προτάσεις πολύπλοκες γραμματικά (δευτερεύουσες)
- Χρήση μελλοντικού «θα»
- Οι ανώμαλοι τύποι έχουν κατακτηθεί στην πλειοψηφία τους
- Μπορούν να κατανοήσουν χρονικές έννοιες
- Μπορούν να αφηγηθούν μια ιστορία με αρχή - μέση - τέλος

Επικίνδυνοι παράγοντες για γλωσσικά προβλήματα και όχι μόνο...

- Οικογενειακό ιστορικό με γλωσσικά προβλήματα ή δυσκολίες (κληρονομικότητα)
- Περιορισμένο λεξιλόγιο, έλλειψη ρημάτων ή περιορισμένος αριθμός
- Φωνολογικά προβλήματα
- Ωτίτιδες ή μολύνσεις στο αφτί
- Συχνές επαναλήψεις συλλαβών, λέξεων ή φράσεων

Επικίνδυνοι παράγοντες

- Λίγες αυθόρμητες φωνητικές μιμήσεις
- Περιορισμένη / ελάχιστη οπτική επαφή (eye contact)
- Περιορισμένη ικανότητα ή απουσία ικανότητας για επιμερισμό της προσοχής (joint attention)
- Περιορισμένο συμβολικό παιχνίδι (pretend play)
- Περιορισμένη ενσυναίσθηση

Επικίνδυνοι παράγοντες

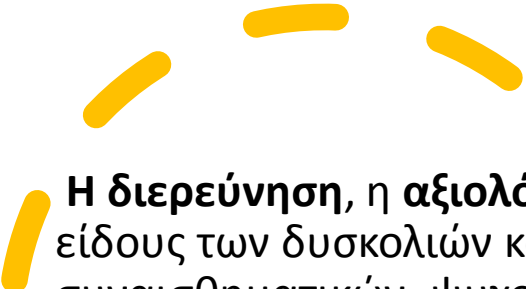
- Περιορισμένη επικοινωνία και έλλειψη χειρονομιών
- Δυσκολία έναρξης ή διατήρησης μιας συνομιλίας
- Προβλήματα συμπεριφοράς
- Δυσκολία στην αλληλεπίδραση με συνομήλικους

-
- Οι διαταραχές ομιλίας και λόγου ανήκουν στις πιο συχνές αναπτυξιακές διαταραχές που αντιμετωπίζουν τα μικρά παιδιά (Law, 1992).
 - Ένα στα έξι παιδιά παραπέμπεται σε λογοθεραπευτική αξιολόγηση και θεραπεία και σχεδόν το 40% των παιδιών αυτών εμφανίζουν ως αρχικό σύμπτωμα δυσκολία στην ομιλία (Broomfield and Dodd, 2005).
-

Ο ρόλος του λογοθεραπευτή

-
- Ο λογοθεραπευτής είναι υπεύθυνος για την **πρόληψη**, την **αξιολόγηση**, τη **διάγνωση**, τη **θεραπεία** και την **επιστημονική μελέτη** της ανθρώπινης επικοινωνίας και των συναφών διαταραχών.

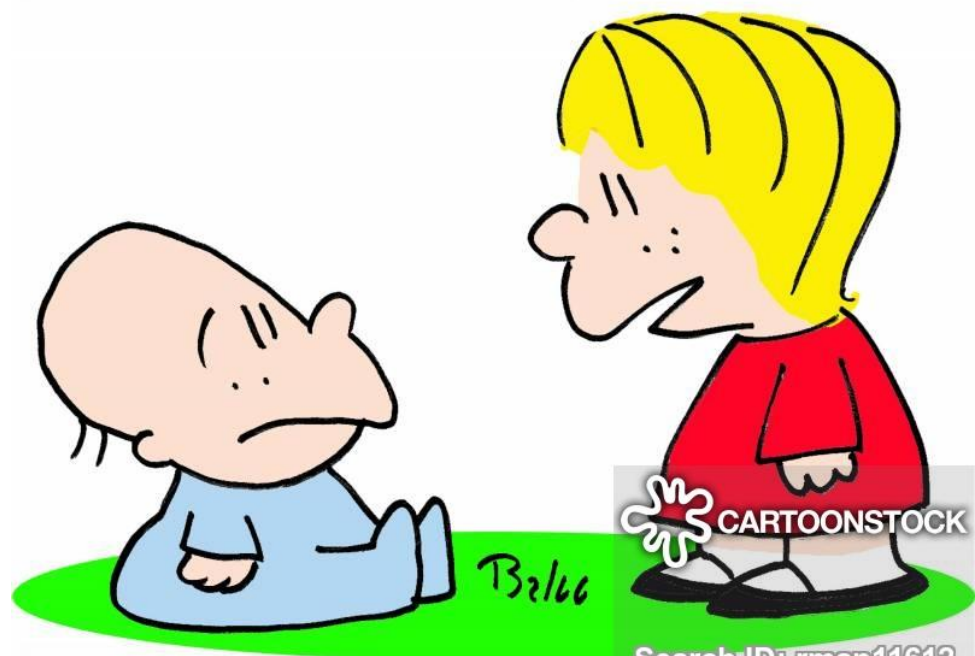

Η διερεύνηση, η αξιολόγηση και η διαπίστωση του είδους των δυσκολιών και των πιθανών εκπαιδευτικών, συναισθηματικών, ψυχοκοινωνικών και άλλων αναγκών και φραγμών στη μάθηση πραγματοποιείται στα ΚΕΣΥ από τριμελή διεπιστημονική ομάδα, η οποία απαρτίζεται από έναν εκπαιδευτικό με εξειδίκευση στην ΕΑΕ, έναν κοινωνικό λειτουργό και έναν ψυχολόγο. Στη διεπιστημονική ομάδα μπορεί να συμμετέχει και λογοθεραπευτής ή εργοθεραπευτής ή φυσιοθεραπευτής ή μέλος του εξειδικευμένου Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), κατά περίπτωση, ύστερα από εισήγηση της τριμελούς διεπιστημονικής ομάδας.

Ο ρόλος των
ΚΕΣΥ

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

"You gotta learn to talk, Jeffrey
— it's part of the aging process."